

CSALÁNON ÉLŐ HERNYÓK FÜRKÉSZLÉGY PARAZITÁI (DIPTERA: TACHINIDAE)

DR. TÓTH SÁNDOR

Bakonyi Természettudományi Múzeum, Zirc

ABSTRACT: *Tachinid flies as parasites of caterpillars living on nettle /Diptera: Tachinidae/* -The Tachinid flies parasiting the caterpillars living on common nettle */Urtica dioica L./* were studied by author. His investigations were carried out mainly in the region of the northern part of the Bakony Mountains. The collected caterpillars belonged to following butterfly-species: *Araschnia levana L.*, *Comma c-album L.*, *Inachis io L.*, *Aglais urticae*, *Vanessa atalanta L.*, *Cynthia cardui L.*, *Plusia chrysothis L.*, *Haritala ruralis SC.* The caterpillars, viz. pupas of enumerated above butterfly-species were parasited by 8 Tachinidae-species which are as follows: *Compsilura concinnata* MEIG., *Exorista larvarum L.*, *Nemorilla floralis* FALL., *Pales pavida* MEIG., *Phryxe nemea* MEIG., *Phryxe vulgaris* FALL., *Sturmia bella* MEIG. and *Zenillia dolosa* MEIG.

Bevezetés

A nagy csalánon */Urtica dioica L./* élő lepkehernyók fűrkészlégyparazitáinak kutatását 1983-ban kezdtem el, de behatóbban csak 1984-ben foglalkoztam a témával, elsősorban az északi-Bakonyban, ahol az *Urtica dioica L.* gyakori, sokfelé tömegesen fejlődik. A sok hernyónak kedvelt táplálékkául szolgáló növény véletlenül keltette fel az érdeklődésemet, amikor 1983-ban egy alkalommal a Vörösis János séd völgyében gyűjtés közben felfigyeltem a csalánon szokatlanul nagy tömegben található nappali pávaszem */Inachis io L./* hernyókra. Próbaképpen hazavittem a hernyókból, otthon zárt edényben tovább neveltem őket. Néhány hernyóból később a *Compsilura concinnata* MEIG. lárvái jöttek elő. 1984-ben már tudatosan vizsgáltam át a gyűjtéseim során talált csalántelepeket, így a nappali pávaszem mellett egyéb, elsősorban nappali lepkefajok */Nymphalidae/*, de egy bagolylepke */Noctuidae/* és egy molylepke hernyóit is sikerült a csalánon begyűjteni.

A vizsgált hernyók imágói személyes tapasztalataim alapján az északi-Bakonyban mindenfelé gyakoriak. Az idetartozó lepkék elterjedéséről jó képet kaphatunk RÉZBÁNYAI /1979/ az északi-Bakony nappali lepkefaunáját tárgyaló tanulmányában, melyben az alábbi gyűjtőhelyekről találhatunk adatokat a szóbanforgó fajokról: Zirc, Cuha-völgy, Fenyőfő, Hódos-ér, Zabolaerdő, Száraz-Gerence, Somhegy, Szömörke-völgy, Ráktanya, Bakonybél, Gerence-völgy, Vörösis János séd, Szarvad-árok, Hubertlak, Iharkut, Németbánya, Csehbánya stb. A dolgozatom tárgyát képező nappali lepkék a felsorolt gyűjtőhelyeken szinte kivétel nélkül előkerültek. Közülük RÉZBÁNYAI /1979/ a pókhálóslepkét */Araschnia levana L./* "gyakori"-nak, a többi fajt "nem gyakori"-nak nevezi. Véleményem szerint, legalábbis a terület nagyobb részén, a nappali pávaszem */Inachis io L./* is gyakornak mondható /elsősorban hernyóinak gyakorisága alapján/. A bagolylepke fajról */Plusia chrysothis L./* ugyancsak RÉZBÁNYAI /1979, 1983/ találhatunk elterjedési adatokat. Végül az egyetlen molylepkefajról */Haritala ruralis SC./* SZABÓKY /1982/ közöl gyűjtési adatokat.

Eredmények

A továbbiakban ismertetem a vizsgált lepkefajokat és hernyóikból kinevelt fürkészlegyeket, teljesség kedvéért kiegészítve a saját eredményeimet az irodalomból ismert adatokkal.

Araschnia levana L. /Pókhálóslepke/

Az egész országban előfordul, az Északi-Bakonyban mindenfelé gyakori. Feketésbarna, fejükön 2 tüskés szarvacskát hordozó hernyói társasan élnek az *Urticae dioica* L. levelein. Hernyóit nagy számban gyűjtöttem a Vörös János séd völgyében. Az ottani populáció fürkészlegyekkel viszonylag gyengén parazitáltak bizonyult. A hernyók 8 %ból fejlődtek a *Compsilura concinnata* MEIG. fajhoz tartozó paraziták. Az irodalom/HERTING 1960/ a pókhálóslepke további 4 Tachinidae parazitáját sorolja fel: *Sturmia bella* MEIG., *Phryxe vulgaris* FALL. *Phryxe nemea* MEIG., *Bactromyia aurulenta* MEIG.

Comma c-album /C-betűs lepke/

Magyarországon mindenütt, így a Bakonyban is honos. Vörösbarna áltüskés hernyóit szederféléken, csalánon, komlón stb. találhatjuk május-juniusban, vagy augusztusban. Hernyóit a Kőpince-forrásnál /Cuha-völgy/ gyűjtöttem és a *Compsilura concinnata* MEIG. fajhoz tartozó Tachinidae parazitákat neveltem ki belőlük. A parazitáltság foka: 25 %. További Tachinidae parazitája a *Phryxe nemea* MEIG. /HERTING 1960/.

Inachis io L. /Nappali pászszem/

Hazánkban mindenütt előfordul, a Bakonyban is sokfelé közönséges. Fekete hernyóit finom fehér pontok díszítik. Áltüskéi is feketék, haslábai vörhenyesek. Hernyói májustól szeptemberig található, évente általában három nemzedéke fejlődik ki. Bábján fémest foltok figyelhetők meg. Társasan élnek *Urtica*-féléken. Az Északi-Bakony területén a nagy csalánon /*Urtica dioica* L./ gyakran találkozhatunk hernyóival. Különösen nagy tömegben volt megfigyelhető az elmúlt években a Vörös János séd völgyében /Ugod/, ahol kiterjedt csalántelegek találhatóak. A nappali pászszem hernyóit nagyobb számban az alábbi helyeken gyűjtöttem be: Büdöskút /Keszthelyi-hegység/, Kőpince-forrás /Cuha-völgy, Vinye/, Gerence-völgy /Bakonybél/, Pállinkaház /Porva/, Vörös János séd /Ugod/. Érdekes, hogy a Keszthelyi-hegységben gyűjtött hernyók parazitamentesek voltak. Az ott fogott 100 db hernyóból egyetlen Tachinidae parazitát sem sikerült kinevelnem /csupán egy hernyóból kelt ki Hymenoptera parazita/. A nappali pászszem hernyói egyébként gyakran fertőzöttek Tachinidákkal. Eddig 8 Tachinidae fajt neveltek ki belőlük: *Sturmia bella* MEIG., *Pelatachina tibialis* FALL., *Phryxe vulgaris* FALL., *Compsilura concinnata* MEIG., *Exorista larvarum* L., *Pales pavida* MEIG., *Exorista sorbillans* WIED., *Winthemia quadripustulata* FABR. /HERTING 1960/. Az utóbbi két fajt sikerült belőle kinevelnem. A Vörös János séd völgyéből gyűjtött hernyókból a *Compsilura concinnata* MEIG., a *Sturmia bella* MEIG., és az *Exorista larvarum* L., a Kőpince-forrásnál /Cuha-völgy, Vinye/ a *Sturmia bella* MEIG., a Gerence-völgyben gyűjtött hernyókból ugyancsak a *Sturmia bella* MEIG. és a *Pales pavida* MEIG. a Pállinkaházán gyűjtöttből a *Sturmia bella* MEIG. keltek ki. A megvizsgált, közel 500 hernyó 17,67 %-a volt parazitált. A legnagyobb %-ban a *Sturmia bella* MEIG. szerezep a parazita anyagban. Részletezve a százalékok az alábbiak szerint alakulnak:

<i>Sturmia bella</i>	57 db	11,85 %
<i>Compsilura concinnata</i>	19 db	3,95 %
<i>Pales pavida</i>	6 db	1,25 %
<i>Exorista larvarum</i>	3 db	0,62 %

Aglais urticae L. /Kis rókalepke/

Magyarországon általánosan elterjedt. Hernyója fekete vagy szürkésbarna, hátán és oldalán elmosódott sárga vagy zöld árnyalatú vonalakkal. Áltüskéi a hátán feketék, oldalt sárgák. Hernyója társasan él *Urtica*-féléken. Áprilistól szeptemberig található, évente három nemzedéke van. Bábját aranyos pontok díszítik. Az irodalomból a kis rókalepke hernyójának is /hasonlóan a nappali pászszemhez/ 8 Tachinidae parazitája ismert. A közös paraziták száma azonban csak hat. A kis rókalepkénél hiányzik a *Pales pavida* MEIG. és az *Exorista sorbillans* WIED. Az eltérő fajok a *Phryxe nemea* MEIG. és a *Blondelia nigripes* FALL. A Vörös János séd völgyében gyűjtött hernyókból a *Sturmia bella* MEIG. és a *Compsilura concinnata* MEIG. fajok imágóit sikerült kinevelni. A parazitáltság foka 31,25 %.

1. ábra - Abb. 1: Csalánmoly /*Haritala ruralis* SC./

2. ábra: A csalánmoly bábja a belőle kelt fürkészlégy /*Nemorilla floralis* FALL./ tonnabábokkal

Abb. 2: Die Puppe von *Haritala ruralis* SC. mit *Tachinidae* Tönnchen /*Nemorilla floralis* FALL./

Vanessa atalanta L. /Atalanta lepke/

Az előző fajhoz hasonlóan országosan elterjedt. Hernyója sárga, piros, zöld, vagy fekete árnyalatú, sárga oldalcsikkal és sárga elágazó áltüskékkel. Tápnövényei *Urtica*-félék. Fvente több nemzedéke van, hernyói májustól októberig találhatók. Az irodalomból 5 Tachinidae parazitája ismeretes: *Sturmia bella* MEIG., *Phryxe vulgaris* FALL., *Phryxe nemea* MEIG., *Compsilura concinnata* MEIG., *Exorista larvarum* L. Közülük négyet sikerült kinevelni a Zirc környékén gyűjtött hernyókból. A Kőpince-forrásnál /Cuha-völgy/ származókból a *Sturmia bella* MEIG. és a *Phryxe vulgaris* FALL., a Vörös János séd völgyéből gyűjtöttekből pedig a *Phryxe vulgaris* FALL., a *Sturmia bella* MEIG. és a *Compsilura concinnata* MEIG. jött elő. Az atalanta lepke hernyójának parazitáltsági foka bakonyi adatok alapján 27,5 %.

Cynthia cardui L. /Bogáncslepke/

Közismerten vándorlepke faj, mely Magyarországon is általánosan elterjedt. Hernyója szürke vagy fekete, sárga csíkokkal, foltokkal és pontokkal, áltüskéi világosak. Tápnövényei bogáncsok és csalánfélék, melyeknek összeszórt levelei között él. Hernyóját áprilistól augusztusig találhatjuk az említett növényeken. Zirc környékén nem nevezhető gyakorinak, csupán 7 példányát gyűjtöttem a Kőpince-forrásnál /Cuha-völgy/. Közülük kettőből a *Sturmia bella* MEIG. egy-egy példánya kelt ki. Az irodalomból ismert további két Tachinidae parazitája a *Phryxe vulgaris* FALL. és a *Voria ruralis* FALL., mely utóbbit azonban csak kivételesen nevelték /ZVORUIKINA 1936/. Parazitáltsági foka a bakonyi vizsgálatok alapján 28,57 %.

Plusia chrysites /Aranybagoly/

Májustól szeptemberig országszerte, így a Bakonyban is gyakori. RÉZBÁNYAI /1979, 1983/ említi pl. Bakonybélből, a Cuha-völgyből, Ráktanyáról, Somhegyről és Zircről. Hernyója április-májusban és júliusban található *Urtica* és *Lamium* fajokon. Pálinkaházán gyűjtött hernyójából Tachinidae parazitát nem sikerült kinevelnem. HERTING /1960/ egyetlen parazitáját említi: *Voria ruralis* FALL.

Haritalia ruralis SC. /Csalánmoly/

Országszerte elterjedt, sokfelé közönséges molylepke, mely tápnövényével a csalánnal együtt a Bakonyban is valószínűleg mindenütt előfordul. SZABÓKY /1982/ 22 bakonyi lelőhelyét sorolja fel. Magam hernyóit, illetve részben bábjait az alábbi helyeken gyűjtöttem /VI.10-VIII.1. között/: Búdöskút /Vállus/, Királykut /Ugod/, Kőpince-forrás /Bakonyszentkirály/, Pálinkaház /Porva/, Vörös János séd /Ugod/. Imágója ránézésre megtévesztésig hasonlít a kukoricamolyhoz /*Pyrausta nubilalis* HB./ . Mint a lekészetben kevésbé járatos entomológus, sokáig magam is kukoricamolyt hittem, bár az feltűnt, hogy az imágókat mindig csalántelegek között találtam. DR.SZEŐKE KÁLMÁN hívta fel a figyelmemet a tévedésre, akinek ezuton is köszönöm a segítségét.

A csalánmoly hernyója a nagy csalán /*Urtica dioica* L./ levelével táplálkozik. Rendszerint az összeszórt levelek között tartózkodik, ezért aránylag könnyű rábukkanni. Bábját is az összeszórt levelek között találhatjuk meg. A begyűjtött hernyók /bábok/ laboratóriumban történt nevelése során az alábbi eredményt kaptam:

Összes begyűjtött hernyó /ill.báb/	86 db
Kikelt imágó	54 db
Hymenoptera parazita kelt	7 bábból
Tachinidae parazita kelt	25 bábból

A Hymenoptera /Ichneumonidae/ parazita faji hovatartozása egyelőre nem ismert. A hernyókból kibújó Hymenoptera lárvák a csalán összeszórt levelében a hernyó körül szőtt barna gumóban bábózódtak be és kb. két hét múlva /VII. 15-22. között/ keltek az imágók. Egy hernyóból átlagosan 61 db parazita fejlődött ki.

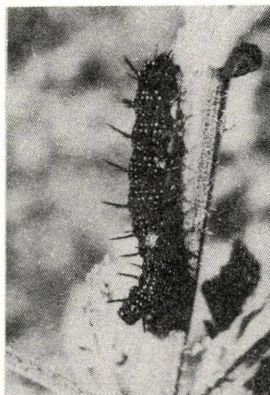
HERTING /1960/ munkájában a csalánmoly *Syllepta ruralis* SC. név alatt szerepel. A szerző három Tachinidae parazitáját sorolja fel: *Nemorilla floralis* FALL., *Pseudoperichaeta insidiosa* R-D./ jelenleg érvényes néven *P. nigrolineata* WALK, = HERTING 1984/ és *Zenillia dolosa* MEIG. A Bakony hegységben gyűjtött hernyókból /bábokból/ történt nevelések során a *Nemorilla floralis* FALL. imágói a Hymenoptera imágókhöz hasonlóan VII.15-22. között, vagyis a hernyók bábózódása után kb. két hét múlva keltek ki. Az utolsó vedlés során levett hernyóbőrön jól megfigyelhetők voltak az űres Tachinidae peték. A Vörös János sédből származó egyik hernyó bábójából a *Zenillia dolosa* MEIG. egy példánya is előjött. Parazitáltsági foka bakonyi nevelési adatok alapján 33,72 %.

1984-ben a Bakony hegység 6 pontján gyűjtöttem a nagy csalánon /*Urtica dioica* L./ élő lepkehernyókat. A gyűjtések során 8 lepkefaj hernyója került elő, közülük hétből sikerült kinevelni Tachinidae parazitát, számszerint 8 fajt. A lepkék közül 6 faj a nappali lepkék /*Nymphalidae*/ közé tartozik. A hat lepkefaj hernyójában eddigi ismereteink szerint összesen 12 Tachinidae faj lárvái fejlődnek ki /HERTING 1960/. A legszélesebb parazitakörrel az *Inachis io* L. és az *Aglais urticae* L. rendelkezik /egyaránt 8-8 parazitával/. Sorrendben ezek után az *Araschnia levana* L. és a *Vanessa atalanta* L. /egyaránt 5-5 parazita/ majd a *Cynthia cardui* L. /3 parazita/ és végül a *Comma c-album* L. /két parazita/ következnek /2. táblázat/.

Érdekesen alakul a Tachinidae fajok gazdaköre is. A 12 parazita közül három olyan van, mely a 6 lepkefaj hernyója közül ötöt parazitál /*Compsilura concinnata* MEIG., *Phryxe vulgaris* FALL., *Sturmia bella* MEIG./ . Sorrendben a *Phryxe nemea* MEIG. következik, 4 gazdaállattal, majd az *Exorista larvarum* L. három a *Pelatachina tibialis* FALL. és a *Winthemia quadripustulata* FABR. egyaránt kettő, további 5 faj /*Blondelia nigripes* MEIG., *Bactromyia aurulenta* MEIG. *Exorista sorbillans* WIED., *Pales pavida* MEIG., *Voria ruralis* FALL. egy-egy gazdaállattal /2. táblázat/.

A Bakony hegységi vizsgálati eredmények alapján a nappali lepkék közül a leg-erősebben parazitáltak az *Aglais urticae* L. bizonyult /31,25 %/. Sorrendben utána a *Cynthia cardui* L. 28,57 %, a *Vanessa atalanta* L. /27,5 %/, a *Comma c-album* L./25,0/, az *Inachis io* L. /17,67 %/, majd végül az *Araschnia levana* L. /8,0 %/ következnek.

A gyűjtések során előkerült még egy bagolylepke /*Noctuidae*/ és egy mikrolepke /*Pyralididae*/ hernyója is. A bagolylepke /*Plusia crysitis* L./ hernyójából nem sikerült kinevelni parazitát. A *Haritala ruralis* SC. molylepke viszont aránylag erősen parazitáltak bizonyult /33,72 %/. Zömmel a *Nemorilla floralis* FALL., egyetlen esetben pedig a *Zenillia dolosa* MEIG. fejlődött ki belőle.

3. ábra: A nappali pávaszem /*Inachis io* L./ fiatal hernyói
4. ábra: A nappali pávaszem /*Inachis io* L./ kifejllett hernyója

Abb. 3: Die Raupen von *Inachis io* L. Abb. 4: Die Raupe von *Inachis io* L.

Sor- szám	Lepkefaj /hernyó/	Gyűjtőhely	db	Kinevelt Tachinidae		Parazitált- ság foka %-ban
				faj neve	db	
1.	<i>Araschnia levana</i> L.	Vörös János séd	100	<i>Compsilura concinnata</i> MEIG.	8	8,00 %
2.	<i>Comma c-album</i> L.	Kőpince-forrás	12	<i>Compsilura concinnata</i> MEIG.	3	25,00 %
3.	<i>Inachis io</i> L.	Büdöskut	100	-		17,67 %
		Kőpince-forrás Gerence-völgy	26 42	<i>Sturmia bella</i> MEIG. <i>Sturmia bella</i> MEIG. <i>Pales pavidus</i> MEIG.	13 4 6	
		Pálinkaház	68	<i>Sturmia bella</i> MEIG.	16	
		Vörös János séd	245	<i>Compsilura concinnata</i> MEIG. <i>Exorista larvarum</i> L. <i>Sturmia bella</i> MEIG.	19 3 24	
4.	<i>Aglais urticae</i> L.	Vörös János séd	16	<i>Sturmia bella</i> MEIG. <i>Compsilura concinnata</i> MEIG.	2 3	31,25 %
5.	<i>Vanessa atalanta</i> L.	Kőpince-forrás	17	<i>Sturmia bella</i> MEIG.	1	27,5 %
		Vörös János séd	23	<i>Phryxe vulgaris</i> FALL. <i>Phryxe vulgaris</i> FALL. <i>Sturmia bella</i> MEIG. <i>Compsilura concinnata</i> MEIG.	2 4 1 3	
6.	<i>Cynthia cardui</i> L.	Kőpince-forrás	7	<i>Sturmia bella</i> MEIG	2	28,57 %
7.	<i>Haritala ruralis</i> SC.	Büdöskut	6	<i>Nemorilla floralis</i> FALL.	2	33,72 %
		Királykut	10	<i>Nemorilla floralis</i> FALL.	4	
		Kőpince-forrás	33	<i>Nemorilla floralis</i> FALL.	8	
		Pálinkaház	8	<i>Nemorilla floralis</i> FALL.	2	
		Vörös János séd	29	<i>Nemorilla floralis</i> FALL. <i>Zenillia dolosa</i> MEIG.	12 1	

1. táblázat: A nagy csalánon élő lepkéhernyőkből kinevelt Tachinidae paraziták összesített adatai /Bakony hegység/

Sor- szám	Lepkefaj	Tachinidae parazita
1.	<i>Araschnia levana</i> L.	1. <i>Sturmia bella</i> MEIG. 2. <i>Phryxe vulgaris</i> FALL. 3. <i>Compsilura concinnata</i> MEIG. 4. <i>Phryxe nemea</i> MEIG. 5. <i>Bactromyia aurulenta</i> MEIG.
2.	<i>Comma c-album</i> L.	1. <i>Compsilura concinnata</i> MEIG. 2. <i>Phryxe nemea</i> MEIG.
3.	<i>Inachis io</i> L.	1. <i>Sturmia bella</i> MEIG. 2. <i>Pelatachina tibialis</i> FALL. 3. <i>Phryxe vulgaris</i> FALL. 4. <i>Compsilura concinnata</i> MEIG. 5. <i>Exorista larvarum</i> L. 6. <i>Pales pavidus</i> MEIG. 7. <i>Exorista sorbillians</i> WIED. 8. <i>Winthemia quadripustulata</i> FABR.
4.	<i>Aglais urticae</i> L.	1. <i>Sturmia bella</i> MEIG. 2. <i>Pelatachina tibialis</i> FALL. 3. <i>Phryxe vulgaris</i> FALL. 4. <i>Compsilura concinnata</i> MEIG. 5. <i>Phryxe nemea</i> MEIG. 6. <i>Blondelia nigripes</i> MEIG. 7. <i>Exorista larvarum</i> L. 8. <i>Winthemia quadripustulata</i> FABR.
5.	<i>Vanessa atalanta</i> L.	1. <i>Sturmia bella</i> MEIG. 2. <i>Phryxe vulgaris</i> FALL. 3. <i>Phryxe nemea</i> MEIG. 4. <i>Compsilura concinnata</i> MEIG. 5. <i>Exorista larvarum</i> L.
6.	<i>Cynthia cardui</i> L.	1. <i>Sturmia bella</i> MEIG. 2. <i>Phryxe vulgaris</i> FALL. 3. <i>Voria ruralis</i> FALL.
7.	<i>Plusia chrysitis</i> L.	1. <i>Voria ruralis</i> FALL.
8.	<i>Haritala ruralis</i> SC.	1. <i>Nemorilla floralis</i> FALL. 2. <i>Pseudoperichaeta nigrolineata</i> WALK. 3. <i>Zenillia dolosa</i> MEIG.

2. táblázat: Néhány a nagy csalánon élő lepkehernyő
Tachinidae parazitái /HERTING 1960 alapján/

IRODALOM – LITERATUR

- HERTING, B./1960/: Biologie der westpaläarktischen Raupenfliegen Dipt., Tachinidae. - Monogr. zur.ang. Ent., 16: 1-188.
- HERTING, B. /1984/: Catalogue of Palearctic Tachinidae /Diptera/ - Stuttg. Beitr. Naturk. /A/ 369: 1-228.
- REZBANYAI, L. /1979a/: Kvantitativ és kvalitatív vizsgálatok az északi-Bakony éjszakai nagylepke faunáján, II. - A Veszpr. Megy. Muz. Közl., 14: 139-191.
- REZBANYAI, L. /1979b/: Az északi-Bakony nappali nagylepkefaunája - A Bakony term. tud. kut. eredm., 12: 1-70.
- REZBANYAI, L. /1983/: Kvantitativ és kvalitatív vizsgálatok az északi-Bakony éjszakai nagylepkefaunáján, IV. - Folia Mus. Hist.-nat. Bakonyiensis, 2: 105-172.
- SZABÓKY, CS. /1982/: A Bakony molylepkéi - A Bakony term. tud. kut. eredm., 15: 1-44.
- ZVORUJKINA, L. /1936/: Die Schädlinge an Ramiepflanzen in West-Georgien - Soviet Subtropics, 12: 75-78.
- TÓTH, S./1984a/: A gyapjoslepke fürkészlégy parazitái /Diptera: Tachinidae/ - Folia Mus. Hist.-nat. Bakonyiensis, 3:197-214.
- TÓTH, S. /1984b/: A pókhálós kecskerágómoly fürkészlégy parazitái /Diptera: Tachinidae/ - Folia Mus. Hist.-nat. Bakonyiensis, 3:223-228.

DIE RAUPENFLIEGEN-PARASITEN DER AUF GROSSER BRENNESSEL LEBENDEN RAUPEN (DIPTERA: TACHINIDAE)

Verfasser untersuchte im Jahre 1984 die Raupenfliegen-Parasiten /Tachinidae/ jener Raupen, die auf Grosser Brennessel /*Urtica dioica* L./ leben. An 6 Stellen des Bakony-Gebirges /vor allem in dessen nördlicheren Teil/ wurden die Raupen von 8 Schmetterlingsarten gesammelt. Unter ihnen befanden sich 7 Arten, aus welchen parasitierende Tachiniden gezüchtet werden konnten; sie gehörten zu 8 Arten der Familie /Tabelle 1/. Nach Literaturangaben sind bisher aus 8 Schmetterlingsarten 15 Tachiniden-Arten bekannt geworden. Von den untersuchten Raupen besitzen *Inachis io* L. und *Aglais urticae* L. den breitesten Parasitenkreis /mit je 8 Parasiten-Arten/. *Plusia chrysitis* L. wird dagegen nur durch eine einzige Art parasitiert. Unter den 12 parasitierenden Tachinidae-Arten gibt es 3, welche von den sechs untersuchten Schmetterlingsarten je fünf befallen imstande sind /*Compsilura concinnata* MEIG., *Phryxe vulgaris* FALL., *Sturmia bella* MEIG./.. Aufgrund der vom Verfasser im Bakony-Gebirge durchgeführten Untersuchungen hat sich - unter den in seine Studien einbezogenen Tagfaltern - als am schwersten von Tachiniden befallen die Art *Aglais urticae* L. erwiesen /31,25 %/. Ihr folgen *Cynthia cardui* L. /28,57 %/, *Vanessa atalanta* L. /27,5 %/, *Comma c-album* /25 %/, *Inachis io* L. /17,67 %/ und schliesslich *Araschnia levana* L. /8 %/.

Im Laufe Verfassers Sammeltätigkeit wurde - ausser den obenerwähnten - die Raupe einer Eulenart /Noctuidae/ sowie jene einer Microlepidopteren-Art /Pyralidae/ gesammelt. Aus der Raupe der Eulenart /*Plusia chrysitis* L./ konnte kein Parasit gezüchtet werden, demgegenüber haben sich die Raupen der Mottenart *Haritala ruralis* SC. als verhältnismässig schwer durch Parasiten befallen /33,72 %/ erwiesen. Die Raupen dieser Art wurden vor allem durch *Nemorilla floralis* FALL. parasitiert, in einem einzigen Fall schlüpfte jedoch aus ihrer Raupe *Zenilla dolosa* MEIG. heraus.

A szerző címe /Anschrift des Verfassers: /

Dr. TÓTH Sándor
H-8420 Zirc
Rákóczi tér 1.